

Felsőbüki Nagy Pál (Nagy Pál Xav. Ferenc) (Fertőszentmiklós, 1777. október 7. – Bécs, 1857. március 26.) a magyar reformkor kiemelkedő alakja, jogász, politikus, országgyűlési követ és a Magyar Tudományos Akadémia (akkori nevén Magyar Tudós Társaság) igazgatótanácsának tagja volt.

Életpályája:

Családi háttér: Édesapja felsőbüki Nagy Sándor (1736–1799), Sopron vármegye főjegyzője, majd alispánja, valamint országgyűlési követje volt. A család ősei Habsburg-hűségükért kaptak birtokokat, és kiemelkedő szerepet játszottak Sopron és Vas vármegye politikai életében.

Tanulmányok: A pozsonyi Akadémián, később Pesten jogot tanult és itt szerzett ügyvédi oklevelet is.

Katonai pálya: Az 1797-es és 1805-ös nemesi felkelésekben kapitányi, majd őrnagyi rangot viselt. Részt vett az 1809-es és 1813-as nemesi felkelésekben is, eközben arany sarkantyús vitéz lett.

Politikai pálya: 1805-ben jelölték először országgyűlési követnek, 1807-ben egyhangúlag meg is választották Sopron vármegye képviselőjeként.

Már az első felszólalásaival nagy feltűnést keltett szókimondásával és újszerűségével. Gyakran *kritizálta a kormányt és az arisztokráciát*: ostorozta a lefelé dőlő, felfelé szolgáló, önző oligarchiát, az úrbéri visszaéléseket, a fosztogató adórendszert, a tisztviselők zsarnokságát és a megyei nepotizmust.

A magyar nyelv ügye és a jobbágyság terheinek enyhítése volt a legfőbb témája. A magyar nemzetiséget (nemzetet) az alkotmánynál is előbbre valónak tartotta. Radikális beszédeiért többször is Bécsbe idézték («ad audiendum verbum regium»).

Az 1825-ös pozsonyi országgyűlésen mondott beszéde hozta meg számára az országos ismertséget. Ennek hatására ajánlotta fel Széchenyi István birtokai egyévi jövedelmét a Magyar Tudós Társaság (a későbbi MTA) létrehozására. Ez a felajánlás és az Akadémia megalapítása a reformkor egyik legfontosabb eseménye volt.

Az 1825-ös országgyűlésen az ő érdeme volt az a határozat is, amely az úrbéri nemességet adó alá rendelte íratni.

Bár az 1830-as években az újonnan érkező liberális nemzedék túllépett rajta, továbbra is kiállt az általa fontosnak tartott ügyek mellett. Az 1839-40-es országgyűlés után visszavonult az országos politikától.

Főbb művei:

- Idea (emlékirat, 1807)
- A lengyelek ügyében (Toldy István: A magyar politikai szónoklat kézikönyve, Pest, 1866. Közli Nagy Pál beszédét, 1833)
- Az örökváltság tárgyában (1835)

- A szólásszabadságról (1839)

Elismertsége és utóélete:

- Szónoki tehetségét kortársai, többek között Berzsenyi Dániel (ódát írt hozzá) és Kazinczy Ferenc is elismerte. Széchenyi István is „nemzetiségünk megmentésében ő az első bajnok”-ként méltatta.
- Tóth Lőrinc: Felsőbüki Nagy Pál emlékezete
- Csengery Antal: Nagy Pál. In: Jellemrajzok. Bp., 1898. 3-26. old.
- Róla nevezték el a kapuvári gimnáziumot.
- Felsőbüki Nagy Pál emléktáblája Budapest XIV. kerületében

- A büki katolikus templom parkjában nyugszik, sírhelyét a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság „A” kategóriában a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánította.
- *Egyike volt azoknak a bátor és előremutató gondolkodású politikusoknak, akik megvetették a magyar reformkor alapjait és hozzájárultak a nemzeti ébredés és az ország polgárosodásának elindításához.*